

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
(„Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
Ide küldendők a hirdetések, mindennemű melléletek, előfizetések és hirdetési pénzek,
valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Miben keresendő bajaink kuforrása.
A marha-öszvérek vagy bivaly-korcok. Ásványi Lajos.
Selyem-termelésünk.
Kormányintézkedés.
A keleti marhavész.
Irodalom.
Mezőgazdasági apróságok. — „Borászati naptár.“ — Gazdasági és vásári zsebnaptár.
Gazdaközönségünkhez!
Vegyesek.
Olcsó korpa. — A cserebogarak pusztítása ellen. — Szökőkút borból. — Az új pénz. — A varrótű gyártása. — Állatkivitelünk könnyítése. — A nemzetközi érmeérkezet. — Angliában épített új magyar hajók. — Az osztrák-magyar bank érzékészlete. — Hogy őrizzük meg a sajtót a penésztől és pondrótól? — A dunagőzhajózási társaság.
Piaczi értesítő.

Miben keresendő bajaink kuforrása.

A belterjes gazdaságnak kifejlését gátló urbéri viszony megszűnt, az alapos szaktudomány nagyon előhaladt, annak megszerzése igen meg van könnyítve.

Buzgó földmívelési ministerünk sokat fáradozik gazdaságaink emelésén, gazdasági akadémiánk, tanintézetek s földmives iskoláinkban a legelismertebb szaktekintélyek vannak alkalmazva, s százakra megy az azokból kikerülő ifjak száma.

Az országos, az erdélyi s a vidéki gazdasági egyletek, minden lehető elkövetnek a zászlójukra kitűzött cél elérésére, mégis láthatjuk, hogy ezen előnyök mellett sem haladott s fejlődött annyira gazdaságunk s nem áll azon a nívón, mint a hogy s a milyenen kellene hogy legyen.

Magyarország kizárólag földmívelő ország, melyben a mezőgazdaság képezi a fő életmódot és a fő jövedelem forrást. Aránylag azonban mégis nagyon kevés azon birtokosok száma, a kik saját birtokukon gazdálkodnak.

Látjuk lépten-nyomon, hogy a nagyobb birtokok bérbe adódnak, vagy teljesen elárusítottak s a birtokosság még ősi birtokához sem ragaszkodik.

Jelentékeny csekély szám van azon birtokosokból, a kik szakképzett tiszt által gazdálkodnak, a kiknek értelme, érzése, s elhatározott-

sága van az előhaladáshoz s tisztjének a vezérszereplésre alkalmat és anyagi erőt nyújt . . .

Szükségét érezzük a szakképzett tisztekkel való gazdálkodásnak, vagy az oly bérlőknek, a kik a kellő befektetésekkel rendelkeznek, azt nem sajnálják s nem azon dolgoznak, hogy a földet kizsarolják, hanem hogy befektetett tőkéjüket gyümölcsözőleg okszerű gazdálkodás mellett kamatoztassák.

Ha figyelemmel kísérjük a külföld országait, mindenütt nagy mérvű előre haladást látunk ugy a mezőgazdaság, valamint a szaktudományok terén; a gazdatisztek mindent elkövetnek, hogy a birtokból a lehető legnagyobb jövedelmet állítsák elő.

Angliában a bér gazdaságok apáról fiura szállnak s ugy a birtokosnak, valamint a bérlőnek óriási jövedelmet hoznak s egyik félnek sem jut eszébe a másikra panaszkodni.

De hát miért van ez így csak külföldön s miért nincsen meg mi nálunk is? Vagy talán arra vagyunk kárhóztatva, hogy elmaradjunk s ne haladjunk?

Hazánkban panaszkodik a birtokos osztály, hogy kevés a jövedelme s nem kapnak oly jóra való tisztet sem, a ki oly jövedelmet produkálna, a mely fizetésének megfelelő volna. (?) A tisztikar hasonlólag azon, hogy nem kap állást, s ha kerül is valamelyes, az csak olyan, hogy a megélhetést sem biztosítja, nem hogy még félre tehesen fizetéséből valamit, jövőjét biztosítandó.

Vajjon csakugyan így van-e ez, s ha így, hát mi ennek az oka, s miként lehetne ezen komoly megfontolást igénylő bajokon segíteni?

Tény az (tisztélet a kivételeknek), hogy mind a birtokos osztály, mind a tiszt kar igen sok kívánni valót hagy maga után, de a következőkből kitűnik, hogy melyeknek panasza jogosabb s miben keresendő e bajok kuforrása s ha már baj van, miként orvosolható az.

Hazánkban a szakképzett tisztek, ha nem is teljesen, de tulnyomólag mellőzve vannak. Birtokosaink nagy része a helyett, hogy egy művelt, képzett gazdatisztet alkalmazna, botos ispánokat tart, azaz olyanokat, a kik nagyobb részt udvari inasokból, kicsapott diákokból s a jó Isten tudja csak, hogy mi mindenféle összedett dib-dáb népségből állanak

Arra rendesen nem fektet súlyt, hogy tulajdonkép miféle bransból kikerült haszontalan emberre bizza birtokainak kezelését, hanem azt tartja szem előtt, hogy oly tisztnek csufolt személyt alkalmazzon, a ki olcsó legyen, e mellett piszkolhassa, s ha épen akarja még meg is verhesse saját kénye kedve szerint.

Nem gondolja azt meg, hogy az ilyen ember, a mellett hogy jól megszedi magát, még ráadásul olyan slendrián gazdaságot folytat s olyan nagy kárt okoz, hogy ha azokat a károkat a gazda felszámítja 2—3 szakképzett tisztnek is felülhaladja a rendes fizetését.

Ha pedig nagy rábeszélés s a fennt jelzett botos ispán nem kapása esetén, egy végzett fiatal embert alkalmaz birtokán, mindjárt az első nap azt várja tőle, hogy ugy gazdálkodjék, mint egy 20—25 évig praktizáló gazda. A helyett, hogy az ilyen fiatal szakképzett gazdákat tanácsokkal vagy utasításokkal ellátna, annyira elkinozza s kimeríti oly munkákkal, a melyek hozzá nem valók, hogy nem csak pályáját, hanem még életét is megunja.

Hanem ez még mind kevés, azt kívánja tőle, hogy egyszersmind inasa is legyen, a paraszt cselédek közé sorolja s elvárja tőle, hogy azokkal lakjék s étkezzék.

Ha már most az a szegény agyon kinzott fiatal ember mind az elsoroltaknak nem tud eleget tenni s felébredve benne a művelt ember önérzete, nem alázza meg magát porig, akkor készen vannak az ilyen birtokosok annak jellemzésével.

Mindjárt első sorban azt mondják róla, hogy nem használható, csak urizálni akar, s egyáltalán nem tud semmit; többet ér egy harisnyás paraszt bíró, mint az ilyen urfi népség stb.

Ha jól megfontoljuk ezeket a dolgokat, könnyű rá bukkanni bajaink forrására.

Mert csakugyan itt feneklik a baj, s ez az eredő ok, a melynek kifolyása gazdaságaink hanyatlása.

Alkalmazunk csak egy szakképzett egyént gazdaságunkba s lássuk azt el a kellő utasítás és tanácsokkal s ne kívánjunk tőle lehetetlent s hozzá nem illőt, mindjárt látni fogjuk, hogy ha reá több figyelmet fordítunk, hogy nem szökik

A magas kormány kezdeményezése folytán alapított

„HUNGARIA“ MUTRÁGYA-, KÉNSAV- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű mütrágyáit: esontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt esontlisztet, Thomassalakot, chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb mütrágyát, kénsavat, réz- és vasgáliczot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V. Erzsébet tér 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Mindennemű

mütrágya.

Thomas-
salak.

meg az első hónapban, hanem olyan gazdaságot visz s oly jövedelmet produkál, a melyet még 15 botos ispán sem volna képes előmutatni.

Mert egy szakképzett egyén sokkal többet ad a jó bánásmódra, mint a nagy fizetésre. Lásuk be azt, hogy művelt emberrel nem pedig bugris paraszttal van dolgunk.

Ha pedig birtokainkat haszonbérbe akarjuk kiadni, nézzünk olyan intelligens bérlő után, a ki a gyümölcsöző, hasznot hozó s okszerű gazdálkodást tartja szem előtt, nem a rabló gazdálkodást.

Ne adjuk földeinket oda ismeretlen s egy pár forinttal többet ígérő bérlőnek, mert ez annál a pár forintnál ezerszeres több kárt okoz.

Igaz, hogy vannak képzett emberek között is némelykor meg nem felelők, de hát melyik buza az, a melyben ne akadna egy-két szem konkoly?

Legyünk csak egy kissé méltányosak s próbáljuk meg azon szakképzett egyénekre bizni gazdaságunk vezetését, a kik a gazdasági tanintézetekből kerültek ki s bíráltnak is válasszunk oly egyéneket, a kik legalább földmives iskolát végeztek, mindjárt meglátjuk már az első években az eredményt.

Mert azt a tudományt, a mit növendékeink a tanintézetben tanulnak, a kellő praxis elsajátítása után, biztosan jövedelmezőleg fogják értékesíteni, ha velük, természetesen, mint intelligens emberekkel bánunk.

Némelyek igen tévesen a végzett gazdaságot háttérbe szorítják más fakultást végzett ifjakkal szemben. Nagyon szeretném, ha megfelelné valaki arra, hogy mivel áll hátrább egy végzett gazdasz, mint egy jogász, tanár, erdősz stb.

Külömben nagy részben földbirtokosaink egy része járult hozzá végzett gazdaszaink tekintélyének csökkentéséhez, mert oly egyéneket neveztek ki s fogadtak meg tisztjeiknek, a kik csakugyan bitorolják elnevezésüket s szégyent hoznak végzett szakembereinkre.

Ha ezen elmondott dolgokon segítve lenne, nem volna oly sok végzett ember kenyér nélkül s nem mennének földbirtokosaink sem olyan hamar tönkre.

Eszemben volt ugyan e latin közmondás: „Si tacuisses philosophus mansisses“, de végre mindig csak elhallgatni ezen dolgokat, nem lehet.

Z—.

A marha-öszvérek vagy bivalykorcsok.

Ezen állatok a bivaly és szarvasmarha nemzéséből származó faj-elegyek, melyek már csak azért is érdekes megjelenések, mert sokan kétségbevonják létezésüket és mert a szülőknek egymástól nagyon elütő tulajdonságai dacára is — azok közeli fajbéli rokonságára valólanak, miután. életképes utódok nemzésére képesek.

Tenyésztés utján való előállításukat eddig nem vették célba; az alább leírandó egyedek eredetéből következően azonban, ez különös nehézségekbe nem ütközik.

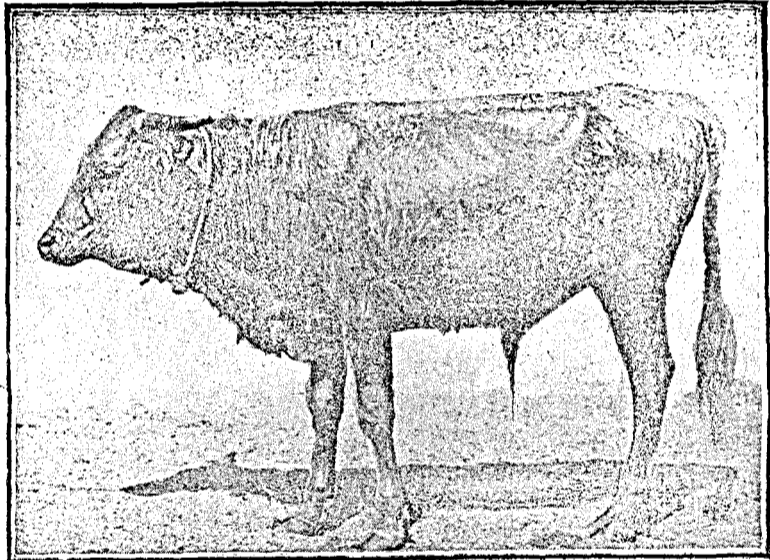
A szarvasmarhának a bivalylyal való tenyészképességét tekintve tehát, fölmerül az a kérdés: vajjon a bivaly sok jó tulajdonsága valamelyikének a szarvasmarhába való átültetésével nem folyhatnánk-e be ennek javítására és nem kellene-e ezen irányban kísérleteket eszközölnünk?

A bivalyról ugyanis tudjuk, hogy az nemcsak nagyon étkes állat, hanem e mellett a takarmányfélék minősége iránt épen nem válogatós és nagyon kövér tejet szolgáltat. Tudjuk továbbá róla azt is, hogy a betegségekre nem mutat nagy hajlandóságot és hogy különösen a tuberkulózis iránt nem fogékony.

Ha tehát a bivalyból a szarvasmarhába juttatandó „egy csepp vérrrel“ a mondott irányban hathatnánk s ha különösen a különféle bajok iránt fogékonyabb nyugati szarvasmarha szervezetét ilyen módon megedzhetnők és javíthatnók, úgy ezen állatok esetleges megjelenése, illetve működtetésétől a korrektor szerepet elvitatni nem lehetne. Eltekintve egyébként a fent érintett élettani vagy tenyésztési kérdésektől, bonczani szempontból is igen érdekes anyagokul tekintendők.

Az általam ismert bivalykorcsok leírása.

Kontesz. Eredetéről nem tudjuk, hogy apja, vagy anyja volt e bivaly, mivel egy éves korában másod-kézből került a debreczeni vásárra, a hol azt Békéssy László, az állattenyésztéstan tanára a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet részére 30 frtért megvette.

Fiezkó nevű 1³/₄ éves bivaly-korcs bika

Korára nézve is már csak annyit lehetett megállapítani, hogy az 1875. év folyamán született, mivel 1876-ban történt megvétele alkalmával egy éves volt.

A nevezett vásárról a debreczeni gazd. tanintézet pallagi gazdaságába került, a hol mint különlegességet tovább tenyésztették és a következőket jegyezték fel róla:

Fejlődése lassu volt és egészben véve anynyira elmaradt, hogy teljesen kifejlődött állapotban 39. elősulynál többet nem nyomott

Egyes testrészei szép arányosak voltak, de az első pillanatra elárulták a fajelegyet, mivel sem a bivaly, sem a szarvasmarha teljes jellegével nem bírtak, hanem ezeknek valóságos keverékét képezték; bőre egészen a bivalyéhoz, ritka szőrözete ellenben a szarvasmarháéhoz hasonlított.

Miután a nemi ösztön felébredésének jeleit el nem árulta, ennél fogva három éves korában többszörös erőszakos ütés után egy fiatal tisztavérű mürzthali bikától megfogamzott és az imént érintett apaállat fajta jelleget egészen magán viselő egészséges borjut ellett.

A vemhességi állapot időtartamát a hosszabb időközökben történt tüzekedések miatt megállapítani nem lehetett.

Mint hogy pedig a fiatal anyának elég teje

nem volt, ennél fogva borját nemcsak nem szeretete, hanem maga alól elrugta s így más tehén által szoptatva, a kis borju 3 hetes korában, anyja pedig valamivel későbbben mézszárszékre került.

Sári. Született 1881-ben Szilágy-Somlyón Páskuj József bivaly tehenétől. Apja egy egészen fiatal erdélyi magyar fajta bika volt, mely a vezető bika nélkül legelésző bivalycsordába átszőkött és annak nemcsak körültekintő vezetőjévé szegődött, hanem a bivaly bika további kötelei teljesítésére is vállalkozott, a minek elvitázhatlan következménye a kis Sárka lett.

Zsenge ifju és növendék koráról mitsem tudunk, négy éves korában azonban a Budapesten megtartott tenyész-állatvásárra került, hol br. Kemény Gábor földmívelésügyi miniszter 25 frton megvette és a budapesti állatkertnek ajándékozta, hol 1885-ben, július havában egy mezőhegyesi bikától megfolyatott, vehét azonban le nem ellhette, mivel 1886. év január hó 31-én tüdőlobban elpusztult

Külemére és egyéb tulajdonságaira nézve csak annyi maradt följegyezve, hogy természetére nézve határozottan a magyar szarvasmarhához állott közelebb, mint a bivalyhoz; a szarvai

állása ellenben inkább a bivalyéhoz, szaruállománya pedig a közönséges szarvakéhoz hasonlított.

Bőre a bivalytól csak annyiban különbözött, hogy ez valamivel világosabb színű és finomabb tapintatu volt, a rajta ritkán álló szőrözete ellenben a szarvasmarháéhoz hasonló színű volt.

A takarmányfélékben nemcsak nem válogatott, hanem azokat kivétel nélkül igen jó étvágygyal fogyasztotta.

Egészségi állapota mindvégig kifogástalan volt, úgy, hogy az említett tüdőlobon kívül soha semmi más baja nem volt.

Furcsa és Fiezkó. Ezen egészen egy ivásu egyedek 1891-ben Szilágy-Hosszufaluban láttak napvilágot. Anyja mindkettőnek bivaly, apjuk pedig erdélyi fajta bika volt. Nemzésük a szarvasmarhakkal együtt legelésző bivalycsordán történt.

Születésük után mint korcsok, nemcsak gondozásban nem részesültek, hanem az elpusztulásig elhanyagoltattak; ilyen állapotban jutottak Lázár István uradalmi haszonbérlőhöz, hol felnevelték őket és a kolozsvári IX-ik tenyészállatvásáron 1892. aug. 30-án bemutatták.

Sok bámulójuk mellett csakhamar akadt olyan vevőjük is, a ki azokat kiheréltetni szándékolván, mint különleges ökörpárt takarmányozási fuvarozások végzésére akarta felhasználni.

Ezt megakadályozandó azokat 100 frton megvettem és mint igen érdekes kísérletezésekre szolgáló kész anyagra a magas földművelésügyi minisztérium figyelmét felhívtam és a vételárban való átvételüket kértem.

Ugyanezen alkalommal előadtam, hogy Szilágy-Somlyón még egy 4 éves bivaly-korcs üsző létezik, mely azimént érintettekkel együtt f év november havában a nagymélt. földművelésügyi minisztérium útján a budapesti állatkertbe jutott.

A *Ficzko* méretei következők: Fej hossza 42 cm., szemboltok szélessége 20, homlok szélessége 18, mar magassága 111, hát magassága 109, farbub 112, fartő 111, törzhossza 119, mélysége 55, mellkas átmérője 28, a két czomb-izület átmérője 33 cm; sulya 190 kgr.

Bőre sötét-barna, igen finom tapintatu; szőrözete fehér, de nagyon ritkán álló, farkbojtja ellenben egészen fekete

Természetére nézve nagyon jámbor, kezes állat. Életképessége kitünő s e mellett a takarmányfélékben éppen nem válogatós.

Különben ez is az első pillanatban elárulja faj-elegy származását.

Furcsa nevű társa annyiban különbözik tőle, a mennyiben 10 kg. élősulylyal könnyebb és egyéb méretei némelyikénél is ily arányu eltérést mutat.

Ásványi Lajos.

Selyem termelésünk.

Nemcsak a biblia hat nemesítőleg és művelőleg a nép kedélyére, hanem mindaz a munka, a mely a népet a tétlenségtől és duhajkodástól megóvja, s főleg az olyan, a mely egyuttal kellemes szórakozást és örömet is szerez. E munkás foglalkozások között a többiek felett magasán kiemelkedik a selyem-termelés. Egyike ez azoknak az iparszerű házi foglalkozásoknak, a melyeknél az oly családtagoknak munkaereje vehető igénybe, a kik különben kenyérkereső foglalkozást nem üzhethének, mint az aggok és gyermekek, a foglalkozás maga úgy szólván semmi forgó tőkét nem igényel s éppen akkor nyújt jövedelmet, a mikor arra a nép leginkább rá van szorulva, tudniillik aratás előtt.

A magyarországi selyemtermelést, mely valaha hatalmas arányu volt, úgy szólván egészen újból kellett kezdeni, s mint egy ödöngő kis gyermeket az állam gyámkodó karjaival vezetni, támogatni, a míg járnai megtanult.

A selyem-ipar nálunk 1879-ben még csak évi 2507 kiló selyemgubóra szorított, a melyből az összes jövedelem 3700 frt volt és 1880-ban is csak 71 községben 1059 család foglalkozott selyemtermeléssel, összesen 10,131 kilogramm selyemgubót termelvén, a melyből 11,062 frt jövedelem állott elő és a selyem iparszerű feldolgozásából 8962 frt volt a jövedelem, s ime alig 12 év múlva. 1891-ben, már 2268 községben 72,118 család foglalkozik a termeléssel, s ebből 1.108,446 kilogramm selyemgubó után 1.082,078 frt hasznót huzott, míg a selyem iparszerű feldolgozása 366,641 forint jövedelmet adott.

Ha pedig e mellett tekintetbe vesszük, hogy a lyoni világpiacon, a mint azt a lyoni selyem szindikatus hitelesen kimutatta, a selyem árak, mily rohamos hanyatlásnak indultak, a minek bizonyítására elég arra hivatkozni, hogy míg 1868-ban egy kilogramm selyem ára 120 frank volt, addig 1872-ben már 100 frankra, 1876-ban

91 frankra, 1879-ben 71 frankra esett, ettől fogva folytonosan hanyatlott s végre 1891-ben 44 frankra, tehát az 1868-iki árak csaknem egy harmadára szállott alá, — s e nagymérvű árcsökkenés mellett mégis a fennebb kimutatott, majdnem másfél millió jövedelmet lehetett elérni, akkor csakugyan meggyőződhetünk arról, hogy ez a termelési és iparág a népre nézve megbecsülhetetlen kereseti forrást nyújt.

Annál fontosabb pedig Magyarországon a selyemtermelés, mert éppen egy francia szakértő egyének (*Stockhammer* urnak, a lyoni „Leon Armandy & Comp.” czég beltagjának) nyilatkozata szerint a magyar selyem a *legjobb fajok között az első sorban áll a színárnyalat, a fény, a szálak ruganyossága és szilárdsága tekintetében.* S ugyancsak a nevezett szakértő nyilatkozata szerint a magyar selyem nem csak a kedvező égalj nyújtotta viszonyok folytán jeles, hanem azért is, mert a magyar munkásnép a feldolgozásnál, fonásnál is megfelelően alkalmazható.

Fájdalom azonban, hogy a selyemtermelés e nagy hasznában az erdélyi vármegyék lakossága abszolute nem részesül, s a magyar földművelésügyi miniszter 1891. évi jelentésében, a honnan az elősorolt adatokat merítettük, az erdélyrészi termelésről teljességgel nem emlékezik meg, a mint hogy ilyen nincs is. Pedig az erdélyi vármegyék égalji viszonyai a termelésre kedvezők s régebben Erdélyben volt is selyemtermelés s az elszegényedett erdélyi népen nagyon is elférne egy kis mellék jövedelem.

A kolozsvári ipar és kereskedelmi kamara évi jelentéseiben sürgeti is a selyemtermelésnek az erdélyi részekbe való bevezetését, azonban e sürgetés mindéddig pusztában kiáltó szó maradt, a melyre biztató viszhang nem felelt.

A selyemtermelés bevezetéséhez első kellék a megfelelő számú eperfa. Vannak ugyan nálunk is eperfák, azonban nem oly nagy számmal, hogy a selyemtermelés nyereséges üzéséhez megkívántató mennyiség előálljon s ennek folytán a közelben selyembeváltó állomást létesíteni lehessen; ily közeli beváltó állomás nélkül pedig a gubótermelés nem jövedelmez. Szakértő nyilatkozat szerint körülbelül 5—6 ezer eperfára van szükség egy környékben, hogy ily beváltó állomás létesíthető legyen.

Azért tehát, ha e jövedelmező házi ipart az erdélyi vármegyékbe visszahonosítani akarjuk, akkor első sorban az eperfa tenyésztésre kellend a közfigyelmet felhívni s ily módon megvetni a biztos alapot, a melyen aztán maga a selyemtermelés sikerrel megkezdhető legyen.

E tekintetben a kezdeményezés s a gyámolítás feladata az erdélyi gazdasági egyesületre hárul, a mely magas színvonalon álló intézmény rendelkezik az erővel, tehetségekkel és eszközökkel, a melyek e nemzetgazdaságilag oly fontos kérdés sikeres megoldására szükségesek. *)

Sz. K.

*) Az alapvetést részben a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet megkezdi az által, hogy már a jövő tavaszon 20 ezer darab eperfa csemotét ültet és öt kiló maggal eperfa-csemote kertet létesít.

Ezen kívül tudomásunk van róla, hogy Sándor János Küküllőmegye főispánja mezőkapnsi birtokán mintegy ötezer db eperfa csemotét ültetett és nagy eperfa csemote iskolát létesített. Ugy szintén Sándor Pál, nagybirtokos Mező-Bándon és Kapuson hasonlóan mintegy há-

Kormányintézkedés.

A keleti marhavész. A keleti marhavésznek Oroszország déli részein újabban nagy hevedésséggel történt fellépése alkalmából a földművelésügyi miniszter az alább körrendeletet intézte az összes törvényhatóságokhoz: Odesszai főkonzulátusunk utóbbi jelentéseiből értesítést nyertem, hogy a keleti marhavész Oroszország terület n újabban rendkívüli hevedésséggel lépett fel, s egyre fokozódó gyorsasággal terjed nyugati irányban. A veszélyes állati járvány ez idő szerint ugyan még tetemes távolságra van országunk határaitól, mégis nem tekinthetem föltétlenül kizártnak annak lehetőségét, hogy a marhavész nyugati irányban haladó útjában váratlanul átlépve határainkat, egyszerre csak hozánk is beférkőzik. Ezen eshetőség lehető bekövetkezésére való tekintetből feltétlenül szükséges az, hogy a veszély bekövetkezésének eshetőségével számolva, arra már most elkészülve legyünk. Annyival inkább kell ezt tenünk, mert a keleti marhavész váratlan kiütése, az eddigi tapasztalatok tanúsága szerint, rendesen oly annyira meglepi s oly előkészületlenül találja ugy a hatóságokat, valamint az összes érdekelteket, hogy ezen első meglepetés hatása alatt rendesen megfeledkeznek arról, a mi a betegség azonnali gyökeres elfojtása czéljából a legszükségesebb: t. i. a haladéktalan, erélyes közbelépésről és mindazon intézkedések rögtön való alkalmazásba vételéről, melyeket az 1888. évi VII. t. cz. és az annak végrehajtása tárgyában kiadott ministeri rendelet e tekintetben kimerítő részletességgel előírnak. Ezen intézkedések haladéktalan alkalmazásba vételének elmulasztása a veszélyt fokozza és a járvány helyhez kötését és mielőbbi gyökeres kiirthatását — majdnem lehetetlenné teszi. — Mindezeknél fogva, a fentjelzett körülmények számba vételével és a multban ilyen alkalmakkor tapasztalt végzetes következményekkel járó tájékozatlanság megelőzése czéljából — már most figyelmeztetem a közönséget arra, hogy a keleti marhavész jelenlétének gyanujára okot adó állati megbetegülések netáni észlelése esetén azonnal alkalmazza az 1888. évi VII. t. cz. 51. és következő szakaszaiban, illetőleg az ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott, ugyanazon évi 40,000 számú itteni rendelet 126. és következő §§-aibbn részletesen előírt intézkedéseket; és ez irányban ugy az összes alárendelt hatóságokat és közegeket, valamint különösen a községi előljáróságokat — a felmerülő szükség esetén, kötelességeik pontos teljesítésére annyival inkább utasítsa, mert a védekezési intézkedéseknek és rendszabályoknak ezen baj sikeres leküzdhetése érdekében lehetőleg preventív módon előkészítve kell lenniök; oly czélból, hogy azokat — a csapás bekövetkezése etén — minden időhaladék nélkül, azonnal fogamatba venni lehessen. Beszterce, Naszód, Csik, Háromszék, Brassó, Fogaras, Szeben, Hunyad, Krassó-Szörény vármegyék közönsége különösen utasítsa a területén akár hatósági alkalmazásban, akár magán minőségben működő fiatalabb állatorvosokat — kiknek még

romezer eperfa csemotét ültetett és két kiló opermaggal iskolát alapított. Benko Zsigmond mezőbándi állami isk. igazgató is nagy eperfa csemote iskolát létesített s ezeken kívül még számosan felkarolták már is a mezőségen ez eperfa ültetését, mint a selyemhernyó tenyésztésének főtényezőjét.

Azokat pedig a kik a selyemhernyó tenyésztésével hűvebben megismerkedni óhajtanak, *Ásványi Lajos* kolozsmonostori gazd tanintézeti intézőnek a sajtó alól éppen

nem volt alkalmuk e pusztító járványt közvetlen megfigyelésből megismerni, hogy ez irányban mielőbb gondos tanulmányokat téve igyekezzenek minél alaposabban megismerni a betegség klinikai-, patológiai és anatómiai tüneteit; oly célból, hogy a netán felmerülő szükség esete ne találja őket teljesen elkészületlenül és tanácstalanul. Különösen felhívom még a törvényhatóságot, hogy ez alkalomból a lakosságot úgy az előljáróság útján közzéteendő, valamint e célból felkérendő lelkészeik útján a szószékről is hatékonyan figyelmeztesse az 1888. évi VII. t. cz. 23. §-ában előirt azon kötelezettségre, mely szerint az állataikon, különösen a kérődzőkön, legkivált a szarvasmarhákon észlelt minden belső megbetegülést, vagy elhullást, az előljáróságnak azonnal bejelenteni el ne mulasszák, mely viszont a tudomására jutott belső megbetegülések eseteiben — a betegség vagy az elhullás okának megállapítása céljából — mindenkor és azonnal a legközelebbi állatorvos közreműködését vegye igénybe.

Irodalom.

Mezőgazdasági apróságok. II-ik füzet. Irta: *Ásványi Lajos*, a kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet intézője. Megjelent a „Közművelődés” irodalmi és műnyomdai részvénytársaság kiadásában, Kolozsvárt. Ára 1 frt.

Ezen 120 oldalra (7 $\frac{1}{2}$ iv) terjedő füzet nemcsak méltó utódja a múlt évi elődjének, hanem sok oldalúságánál és *eredeti tartalmánál*, valamint a benne közölt s szépen sikerült 40 képnél fogva, igazán ritkaság számban megy a könyvpiacra.

A nagy gazdaközönség előtt különösen azon körülmény emeli értékességét, hogy közel harmincz év óta gyakorlati gazdálkodással foglalkozó szakegyén tollából ered és hogy ezen hosszú évek során át szerzett tapasztalataival van minden része áthatva.

Ha e füzetet átlapozzuk, azonnal meggyőződhetünk tartalmának eredetiségéről és változatoságáról. Így tárgyalja a többi között a dohány gyűrűzését, az aranka átültetését és irtását, a Hearson-féle tojásköltő-gépet, a luczerna termesztését, a selyem-hernyó tenyésztését. Egészen eredeti adatokat közöl a kőd károkról; ismerteti az erdélyi magyar szarvasmarhát, a mokány-marhát, a bivalat; a marha öszvérről pedig eddig nem ismert adatokat közöl. Épen ilyen eredeti felfogással tárgyalja a jégvert termények további kezelését is.

Ezen magvas tartalmú füzetet a legmelegbben ajánljuk olvasóinknak, melyhez irójának szívből gratulálunk és igaz örömeinknek adunk kifejezést a felett, hogy bokros elfoglaltsága mellett is, fáradságot és áldozatot nem kimélve, tapasztalatait a gazdaközönség közkincsévé teszi.

„**Borászati naptár**” jelent meg báró Babó A. W. szerkesztésében és kiadásában Bécsben, igen hasznos tudnivalókkal, az 1893-ik évre. Ára 40 kr.

most kikerült s lapunk jelen számában ismertett *Mezőgazdasági apróságok* (II-ik füzet) című könyvére utaljuk, a melyből bő ismeretet merithetnek, mert ebben gyönyörű képekkel illusztrálva, kellően méltatva van a selyemhernyó tenyésztése.

Mind ezek mellett azonban nem vonjuk kétségbe, szép földadat vár magára az Erdélyi Gazdasági Egyletre is és meggyőződésünk, hogy ismert ügyszeretettel annak megoldásán buzgalkodni is fog. Szerk.

Gazdasági és vásári zsebnaptár az 1893. évre. II-ik évfolyam. Szerkeszti *Szenterzsébeti Szakáts Péter*, az erdélyi gazdasági egylet titkára. Kiadja az erdélyi gazdasági egylet, Kolozsvárt. Ára csinos vázonkötésben 1 korona 60 fillér. (80 kr.)

Ismételten felhívni kívánjuk erre olvasóink figyelmét és bővebb ismertetésére nézve közöljük itten annak tartalmát a következőkben: Bélyegilletéki tábla. Az 1893-ik év esillagászati és kortani jellegzése és az erdélyrészi vásárok hónapok és napok szerint. Az új pénz (korona-érték). *Gazdasági havi teendők emlékeztetője*. Vetőmagszükséglet. A lépfene és sertésorbáncz ellen való védőoltás. Vemhesség-naptár. A legmegfelelőbb szoptatási időtartam a gazdasági állatoknál. A párzási ösztön tartama s újbóli felébredése. Állataink életkorának meghatározása. Az állatok betegsége iránti szavatosság. Vadászati és halászati tilalmi időszakok. A régi és új mértékek s ezek átszámítása. A külföldi hossz-, tér- és sulymértékek megnevezése és értéke. A külföldi pénznemek értéke. Az arany pénznemek értéke. A hőmérő fokok átszámítása. *Kivonat a posta- és távirda-szabályokból*. Posta szabályok. Távirdaszabályok. *Menetdíj és távolsági kimutatás a m. kir. államvasutak vonalain*. Szakaszok szerinti menetárak. Podgyászviteldij. Marhalevél. Az állatoknak vasuton vagy hajón való szállításánál követendő eljárás. Vasuti menetrend. *A Királyhágón innen eső vásárok betűrendben*. Jegyzetek tételére szolgáló rész. Melegen ajánljuk olvasóinknak ezen tartalomdús zsebnaptárt.

Gazdaközönségünkhez!

Az arankától teljesen tisztított lóhermagot úgy mezőgazdáink vetőmagnak, valamint bel- és külföldi terménykereskedők nagyban keresik elannyira, hogy a számos megrendeléseknek mag hiánya miatt minden jó akaratunk mellett sem tudunk eleget tenni. Fölkérjük tehát a t. gazdaközönséget, hogy a saját jól felfogott érdekében a még készletében levő heremagot küldje bé minél előbb a csak saját érdekükért létesített raktárba, hogy azt minél nagyobb áron értékesíthessék.

A kolozsvári heremag tisztító raktár.

Vegyes közlemények.

— **Olcso korpá.** A kolozsvári és brassói cs. és kir. katonai ellátási raktárak rozskorpá és dereze készletének eladását, a beállott 189 $\frac{2}{3}$ évadban is az Erdélyi Gazdasági Egylet fogja a gazdaközönségnek közvetíteni.

A korpá ára métermázsánként 2 frt 80 krbán van megállapítva, de csak teljes waggonrakományokban szolgáltat ki, illetve legkevesebb 100 métermázsá egy-szerre, mely hadügy miniszteri rendelettel van szabályozva.

Azon birtokosok tehát a kiknek szükségletük nem terjed 100 métermázsá mennyiségre csak úgy juthatnak ezen olcso korpához, ha a szomszéd birtokosok többen szövetségbe rendelkeznek meg 100 métermázsát.

Az előállítandó összes korpá mennyisége a kolozsvári raktárban 705 q-t, a brassóiiban 900 q-t teendő, vagyis összesen 1605 métermázsát, mely készlet erejéig jelentkezők elfogadtatnak alólírott titkári hivatal által; a korpá azonban csak akkor utalványoztatik, ha a kívánt mennyiségért járó összeg — az *Erdélyi Gazdasági Egylet pénztárába* (*Kiegészítő Takarékpénztár*) *Kolozsvár* — előre beküldetik.

Kolozsvár, 1892. decz. 17.

Az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala.

Sz. Szakáts Péter,
e. titkár.

— **A cserebogarak pusztítása ellen** csalhatatlan szerül ajánják, hogy 500 gramm szappanalját kell meleg vízben felolvasztani és aztán $\frac{1}{2}$ hektoliter vízzel hígítani. A gyümölcsfákat kézi fecskendő segélyével kell ez oldattal megfecskenézni és ez elkergeti a cserebogarakat. A fecskendezést időről-időre ismételni kell, s különösen eső után mindannyiszor, mert ez lemosta a fára tapadt oldatot.

— **Szökőkút borból.** A **chicagói világi** kiállításnak egyik érdekes nevezetessége egy olyan szökőkút lesz, a melyből víz helyett valóságos bor fog felszökni. (Ha ugyan nem műbor lesz az!) A szökőkút naponként két óra hosszáig lesz működésben, s felváltva fehér és vörös bor fog folyni belőle, melyből a kiállítás minden látogatójának tetszés szerinti mennyiséget lesz szabad meríteni. Könnyen elképzelhetjük, hogy a kiállításnak ez a része a leglátogatottabb egyike lesz.

— **Az új pénz.** A **pénzügyminister**, értesülésünk szerint elrendelte, hogy a magyar 20 koronás aranyok ezentúl ép úgy, mint a megfelelő osztrák pénzek valamivel magasabb széllel veressenek. Az osztrák 20 koronások ugyanis, habár alig ismerhetően, szélesebbek, mint az eddigi 20 koronások. Természetesen, hogy azért a pénzek sulya teljesen egyenlő. Mivel azonban ez a különbség, 25—30 aranyat egymásra téve, mégis megfelel egy arany magasságának, Wekerle minster elhatározta, hogy jövőre az osztrák pénzeké el teljesen egyenlő szélességű 20 koronások veressenek. — Egy bécsi lapnak az a hire, mint ha a két pénzügyministerium a beváltandó negyedforintosokat és kétforintosokat az osztrák-magyar banknak ezüstforintosok ellenében szándékoznak átadni, téves; mindezen bevonandó osztrák értékű érmék, kizárólag a pénztári készletekből veendő bankjegyek ellenében fognak beváltatni. Ezeket a régi pénzeket azután azonnal az új koronák veretésére használják fel.

— **A varrótü gyártása.** A **vas- vagy aczéldrót** addig huzzák, míg a tű vastagságát el nem éri, ezután pontosan két tű hosszára levágják. — Az ily darabok 3—6—8 ezerjével csomagolva kiizittatnak, hogy elég lágyak legyenek. Az igazító gép alatt történik az egyenesítés, mely előbb kézzel egy fapadon történt. A huzaldarabot ezután mindkét végén lekészörülük s közepén ketté vágják. A csonka véget néhány gyenge kalapács ütással kissé meglapítják, mi által azonban a tű vége ismét oly kemény lesz, hogy újabbon kell kizittatni. A lyukasztást gyermekek végzik aczéll szerszámmal, ámbar újabb időben ez eljárást kettős szerkezetű gépek szoritják ki, melyek bámulatos mennyiséget dolgoznak fel és igen kevés darabot törnek. Ezután igen finom reszelővel a mindenféle egyenetlenségeket távolítják el, s a széleket kerekítik le,

mely művelet bevezetésével a tü elő van készítve az edzéshez. Az aczéluhuzalból készült tü sokkal könnyebb edzeni, mint a vasból valót. A tüket egy lemez edényben addig rázzák jobbra-balra, míg mind egy irányba nem helyezkednek, ezután gyenge veres izzításnak tétetnek ki, s ily melegen kifőzött hideg vízbe hullatják. A vasból való tüket faszénporral keverve edénybe teszik, s 17—24 óráig hevítik, s ezután vízbe dobják. Ha szaru reszelék, tojáshéj és korommal keverve teszik a tüket az edénybe, s ez a levegőtől teljesen elzáratik, úgy 8—9 órai idő elégséges az edzéshez.

— **Állatkivitelünk könnyítése.** Illetékes helyről vett értesítés szerint, azon német városok jegyzéke, melyek élő szarvasmarha- és élő sertés küldeményeink számára megnyitottak, újabbán ismét némileg ki lett bővítve. Ugyanis a németországi illetékes hatóságok további intézkedésig megengedték, hogy élő sertéseink Kőbányáról Eisenach Grossenheim, Guhrau, Kattowitz, Kreuzburg o/s és Strehlen városok köztvághőhidjára; a Magyarországból származó élő szarvasmarhák pedig Kattowitzba is az eddigi ismert feltételek mellett bevithessenek. Megjegyezzük, hogy e városokba az Olaszországból származó állatok is bevihetők.

— **A nemzetközi érmeértekezlet.** Brüsszelben Montefiore Levi elnöklete alatt megalkult és már több értekezletet tartott; de mindinkább megszilárdul azon meggyőződés, hogy a brüsszeli nemzetközi érmeértekezlet eredménytelenül fog végződni. Az egész érdeklődés most már csupán azon javaslatokra irányul, melyekkel az amerikaiak fognak előállani. Brüsszeli jelentések szerint, általában azt várják, hogy az amerikai megbízottak tisztán bimetallista irányzatú javaslatokat fognak előterjeszteni, noha maguk sem hiszik, hogy a kongresszus ezeket kedvezően fogja fogadni. Az angol megbízottak semmi esetre fognak hozzájárulni a bimetallista javaslatokhoz. A francia képviselők mostanig teljesen háttérben maradnak, noha el lett határozva, hogy Tirard megbízott maga szóljon az egész latin érmeegyezményért.

— **Angliában épített új magyar hajók.** E napokban az „Adria“ magyar királyi tengerhajózási részvénytársaságnak egy új hajója bocsátottatott vízre Newcastleban. Az új gőzös 248' hosszú, 34' széles és 23' 4" mély, neve „Mátyás király.“ Ugyancsak Newcastleban tette meg e napokban első próbamenetét az „Etelka“ petroleum-hajó, melyet a kőolajfinomító részvénytársaság számára épített az Armstrong cég. A gőzös teljes szénkészletén kívül 3000 tonna olajat képes továbbítani.

— **Az osztrák-magyar bank érzékessége.** A bank aranyrudjainak 20 koronás érmeikké való kiveretése oly gyorsan halad, hogy a bankjegy-intézet, érzékinese már 400,000 darab 20 koronás aranyat tehát 8 millió koronát tartalmaz. Ezen arany pénz nagy részét a bécsi pénzverde szolgáltatta.

— **Hogy őrizzük meg a sajtot a penésztől és pondrótlól?** A sajt meleg vagy nedves pincébe vagy kamrában hamar megpenészedik és pondrosodik. A mi egyrésztől káros is, más részről a penészes sajt ha még a penészt le is vágjuk, rossz ízű és egészségtelen. Ezért legjobb a sajtot finomra átszítált oltatlan mézporral bedörzsölni, akkor az sem meg nem penészedik és kukacot sem kap, a sajtra pedig nincs semmi káros hatással.

— **A dunagőzhajózási társaság a hajózási kezdetétől fogva október hó végéig 7.819,489 forintot vett be; 9160 frttal kevesebbet, mint a múlt évben. Azon körülménynél fogva, hogy a forgalom a Dunán jelenleg még igen élénk, a bevételek legalább is elérni fogják a tavalyiakat, ha a hajózási és időjárás viszonyok darab ideig még kedvezőek maradnak.**

Piaczi értesítő.

Budapest. Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása az „Erdélyi Gazda“ számára).

Lóhere. A külföldi piacokon vételkedv ép oly kevéssé mutatkozott, mint a múlt héten, minek oka csupán abban rejlik, hogy a cseh termést nyakra-főre kinálták, de az árak mégis változatlanok maradtak, sőt magyar lóherért 100 kilónkint szivesen fizetnek 6—9 frttal többet mint a cseh magért. mely az idén átlag nemcsak igen aprószemű, de halvány színű is. Piacunkon a forgalom részben áruhiány, részben a hófúvások okozta forgalomzavar következtében valamire való mérvet nem ölthetett, az összforgalom alig néhány 100 mtrmáza volt. Jó kereskedelmi áruért 72—73 frt violaszínű nagyszemű magért 74—76 frt lett kérve.

Luczerna. Csak néhány kisebb tétel kelt el, az ár minőség szerint 50—54 frt közt ingadozott.

Baltaczim. A magas árak következtében termelők részéről nagyobb tétel lett kínálva 100 kilóért az állomáson átvéve 15 frt lett fizetve.

Muhart bőven kínálunk, de vételkedv híján névleg jegyeztetik 5³/₄—6 frton.

Bükkönynyel szintegy vagyunk, ára 5¹/₂=6 frt.

Kolozsvár. 1892. dec. 15-én. Tiszta buza 7 frt 20 kr.—6 frt. 20 kr. Rozs 5 frt 20 kr.—5 frt — kr Törökbuza 4 frt 30 kr.—4 frt 20 kr. Zab 4 frt 50 kr.—4 frt 20 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. 100 kilogramonként. Fa kemény nem usztatott 3 frt — kr. köbméter. Marhahus 56 kr., disznózsír 64 kr. Paszuly 6 kr. kilónként. Burgonya 3 frt. hektoliter.

(Árak krajczárokbán)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erszébet-város	Fogarasz	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.	744	950	640	650	800	835	750
Elegy buza	"	578	875	520	450	750	700	—
Rozs	"	542	723	440	450	600	473	500
Árpa	"	457	791	—	420	—	—	470
Zab	"	400	750	420	220	450	444	300
Törökbuza	"	400	612	400	350	480	473	420
Széna	"	210	400	380	250	140	200	800
Alomszalma	"	120	100	180	50	140	—	—
Tűzifa	km.	260	200	240	400	240	270	200
Marhahus	kg.	52	40	48	48	52	48	48
December		11	7	13	30	12	4	5

A piaci cikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Szekely-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	710	650	680	700	680	—	650
Elegy buza	"	640	560	530	600	520	—	500
Rozs	"	519	500	500	500	470	—	500
Árpa	"	460	360	480	450	—	—	400
Zab	"	410	400	420	500	380	—	350
Törökbuza	"	410	360	420	400	440	—	400
Széna	"	450	200	280	180	800	—	200
Alomszalma	"	200	100	140	80	200	—	40
Tűzifa	km.	200	230	220	200	240	—	225
Marhahus	kg.	44	48	44	48	44	—	44
December		12	6	15	10	13	—	1

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézd.-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Médgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	mm.	738	560	683	550	515	667	805
Elegy buza	"	665	—	618	450	470	597	615
Rozs	"	515	360	506	350	365	514	500
Árpa	"	—	340	350	—	—	500	—
Zab	"	540	475	440	200	295	457	489
Törökbuza	"	465	455	390	300	320	528	459
Széna	"	300	400	280	180	320	150	230
Alomszalma	"	200	110	80	80	220	100	120
Tűzifa	km.	245	250	320	280	250	325	240
Marhahus	kg.	52	48	52	52	48	54	58
December		8	7	15	15	15	3	1

Allatvásárok.

Budapest-kőbányai sertés vásár december 16-án. Élénkebb forgalom mellett az e heti üzlet csendes volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380. klg. nehéz 46—46¹/₂ kr. 280—300 klg. nehéz 42—43¹/₂ kr. Öreg 300 klg. tuli 42—43 kr. vidéki sertés 42—44¹/₂ kr. Szerb 39—42 kr román kr. tiszta klgk. Páronként 45 klg. ételsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Éleségárak: Új tengeri 5:10; árpa 5:40 Kőbányán átvéve.

Debreczen. Heti állatvásár december 13. (Eredeti tudósítás). Szarvasmarha felhajtott 1900 drb.; eladatott 460 drb. Ló felhajtott 460 drb.; eladatott 235. Sertés felhajtott 230⁰ drb.; eladatott 1120 drb.

Műtrágyák.

(A magyar általános kén-sav-, műtrágya- és vegyi ipar részvénytársaság jelentése az „Erdélyi Gazda“ részére.)

Mai jegyzések:

Mult heti jelentésünk óta a helyzer alig változott.

Az érkező rendelmények kizárólag tavaszi szállításra szólnak. Azok nagy száma arra enged következtetni, hogy a jövő tavaszi üzlet igen élénk forgalmu lesz.

Az árak nem mutatnak változást.

Jegyzéseink: Csontliszt-szuperfoszfát (18—20% vízben oldható foszforsav ³/₄—¹/₂ % légeny tartalommal) 5 frt 90—6, 16—18 % vízbenoldható foszforsav ¹/₂—1 % légeny tartalommal) 5 frt 50—5.60.

Thomas-salak. Árak változatlanok. Jegyzéseink (18—20 % foszforsav tartalom) 80 % porfinomsággal 3 frt 40.

Chili-salétrom: A mult heti rohamos áremelkedés után kissé nyugodtabb hangulat állott be. A legközelebbi időben árhullámzás alig várható

Jegyzésünk 13¹/₂ frt zsákkal együtt Budapestben.

Kénsavas-ammoniak. Jegyzéseink: 20—21 % légeny tartalmu 15 frt 00 klgként.

Kénsavas-káli; Az árak az utóbbi időben nem változtak és az élénk kereslet, melynek a káli örvend, sem volt képes árjavulást előidézni

Jegyzéseink: 94—96 % kénsavas vagy chlorcali 12 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

Főmunkatárs: Csikszentmihályi Sándor Pető.

Drassói vetőmagvak.

A tisztelt vevő közönséggel ezennel tudatjuk, hogy érdekei teljes biztosítása céljából a jövő tavaszi idényre nemcsak herefeléink fognak arankaplombbal ellátni, hanem összes magvaink állami őtomzár alatt

csiraképességi és tisztasági bizonyítványnyal

120 (1—*) kerülnek forgalomba. — A kapható fajok felől felvilágosít és előjegyzéseket elfogad gróf Teleki Arvéd drassói uradalmának intézősége, Alsó-Fehérmegye, u. p. Szerdahely.

Pályázat

Gróf Bethlen Ödön drági uradalmában (u. p. Hidalmás) üreseedésben levő

szám tartói

állásra.

Az állást elnyerni óhajtó szakvégzett egyének forduljanak közvetlenül az uradalmi intézőséghez.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyitermékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, egeresi trágyafosz, chilisalétrom, kálisok és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett.

A t. gazdaközönségnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vetetni.

Mindennemü felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál.

a műtrágya-gyár Egeresen

vagy annak központi irodája:

Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz.

a hova a levelek és megrendelések intézendők.

82 52—52)

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai

Részvény-Társaság

KOLOZSVAR (FIÓKÜZLET BRASSÓBAN)

szíves figyelmébe ajánlja a modern graphikai követelményeknek megfelelően berendezett

Könyvnyomdáját

mely újabban a legdiszesebb betűkkel szaporított s így a legkényesebb igényeket is kielégitheti. 90 (41-x)

Könyvnyomdájának Lithographiája

melyben a legjelesebb erők s a legkitünőbb gépek vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb műintézetek méltó versenytársa.

Árai határozottak, olcsók.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Előfizetéseket elfogad az

„1848—49. TÖRTÉNELMI LAPOK“-ra.

Ára negyedévre 1 frt.

A „Közművelődés“
Irodalmi és Műnyomdai Részvénytársaság
kiadásában Kolozsvárt megjelent s kapható!

Mezőgazdasági apróságok

11-ik füzet, ára bérmentes megküldéssel
1 frt 20 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori m. k. gazd. tanintézet intézője.

Ezen 7 ivre terjedő és számos igen sikerült ábrával érzékített munka nagyon érdekesen foglalkozik, különféle kísérleti termelésekkel, a burgonya kultiválással a kolozsmonostori gazd. tanintézet gazdaságában tenyésztett tiszta vértű pinzgau fajta szarvasmarhával, az erdélyi szarvasmarha leírásával, a mokány marha ismertetésével, a bivalylyal, végtelenen ismerteti a Hearson-féle tojásköltő gépet stb. stb.

Becses tartalmánál, gyakorlati értékénél s diszes kiállításánál fogva ezen munka nem hiányozhatik egy gazda könyvtárából sem.

Az 1 frt 20 kr az Erdélyi Gazda előfizetési utalványán is beküldheti.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvény-társaság
BUDAPESTEN.

Ajánlanak kéregöntetű kerekeket és keresztvezéseket, hengerezéseket kéregöntetű hengerekkel,

vasuti kocsikat, fordító korongokat, turbinákat, közlőképeket és zúzógépeket.

Villanyvilágításhoz való berendezéseket s erőátvitelt

104 (7—17) nagyobb távolságokra is.

Zsilipeket és átereszeket, vasuti fölszereléseket, malom- és gyárberendezéseket, különféle gép- és építési munkákat.

Aczelöntés. Gázmotorokat álló vagy fekvő egy vagy két hengerű.

A tavaszi vetéshez ajánlunk!

mindennemü műtrágyákat és pedig:

spodium- és csontsuperphosphatot, kénsavas ammóniak, káli, chilisalétrom, szarv- és csontlisztet szavatolt tartalommal a legjutányosabb árak mellett.

Figyelmeztetés. Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben a különböző műtrágyagyárosoktól beérkezett műtrágya-ajánlatokat elbírálás alá vevén, mint legjutányosabbat a mi gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről tisztán szerves anyagok szállítanak, melyek a legkitünőbb növényi tápszert szolgáltatják. (Lásd „Gazdasági Lapok“ 1891. márczius 8-iki 10. számát.)

Árjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk.
Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-vegyi termények gyár részvény-társulat.

Központi iroda:
Budapest, VI. Váci-körút 31.

Bujánovics Sándor,
elnök.

Mutatvány szám ingyen és bérmentesen.

Magyarország

legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja

KÉPES CSALÁDI LAPOK

1893-ik év január hó 1-én

TIZENÖTÖDIK ÉVFOLYAMÁBA LÉP

a magyar művelt, de különösen a magyar női művelt olvasó közönségnek legkedvesebb lapja.

A „Képes Családi Lapok“ a magyar szépirodalmi lapok között legjobban el van terjedve.

A „Képes Családi Lapok“ most lépett a 15-ik évfolyamába, mi eléggé bizonyítja, mennyire megnyerte e lap a magyar művelt közönség tetszését.

A „Képes Családi Lapok“ szellemi részét, a magyar irodalom legelső írói nyújtják. A szerkesztőség dr. Murányi Armin, dr. Tolnai Lajos és dr. Váradi Antal kezében van, a kik sem fáradságai, sem költséget nem kímélnék, hogy a lap szelleme a művelt olvasók legmagassabb igényeit is kielégítse.

A „Képes Családi Lapok“ munkatársai sorában vannak a többi között; Jókai, Mikszáth, Dolmány, Temérdek, Lauka, Tölgyesi, dr. Murányi Ernő, Csorba A., Pósa, Rudnyánszky, Beniczky Bajza Lenke, Büttner Lina, Nagyváradi Mira, Kövér Irma, V. Vadl Karolina, Harmath Lujza, Hevesiné Sikor Margit, stb. stb. hírneves íróink és írónőink.

A „Képes Családi Lapok“ minden számában legkiválóbb művészek rajzai és képei után kitünő illusztrációkat ad.

A „Képes Családi Lapok“ minden számához legjobb íróinktól egy regény teljes nyomtatott ívét kapják az olvasók díjtalanul s így egy év alatt alatt 5—6 regény birtokába jutnak, melyekhez mindig díszes boríték is járul.

A „Képes Családi Lapok“ minden számában ügyesen összeállított sakrejtványok, apróságok és irodalmi ismertetéseket talál az olvasó; — s a lap előfizetőinek postájában a legszellemdusabb társalgás folyik az előfizetők között, végül:

A „Képes Családi Lapok“ minden kéthétben külön dívat mellékletet ad, a mely a női közönségnek minden más dívat lapot teljesen nélkülözhetővé tesz. 119 (1=4)

A „Képes Családi Lapok“ előfizetése egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1.50, a ki az egész évi előfizetési díjához 80 krt küld, 4 regényt, a ki félévi előfizetéséhez 40 krt küld, 2 regényt s a ki negyedévi előfizetéséhez 20 krt küld, 1 regényt kap bérmentesen jutalmul.

Előfizetéseket az év bármely napjától elfogad és levelező lapon öhajításra mutatvány számokat bárkinek díjtalanul küld:

A „Képes Családi Lapok“ kiadó hivatala

Budapest, Nagykorona-utca 25. sz.